

ШКОЛА В РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛІКАХ.

Школа.

Наука є обов'язкова і безплатна. Діти одержують в школі одяг і їду. Через запроваджене колективне одержання рівний хід об'єднання, як для хлопців так і для дівчат. Одним із найважливіших завдань нинішньої радянської школи, є розбудження та розвій самостійного думання в дитини. Поборено спеціальні заходи для розвитку музичних та літературних дитячих гуртків.

Буржуазна преса кричить про занепад школи в радянських державах. Найкращою відповіддю про розвій школи хай буде салютуючий статистичний образець шкільних відносин:

Росія 1914—1915 року:

	Число шкіл	Число учнів
Висш. школи	56	76.000
Середні школи	1.400	400.000
Народні школи	83.000	5.000.000
Професійні школи	1.600	170.000

Разом 86.056 5.645.000

Росія 1919—1920 року:

	Число шкіл	Число учнів
Висш. школи	100	120.000
Середні школи	4.000	520.000
Народні школи	100.000	6.500.000
Професійні школи	2.300	200.000

Разом 106.400 7.340.000

Реформа технічних шкіл в радянських республіках.

Постійними часами переведено реформу технічної школи. Та реформа є початком загальної перебудови вищих шкіл; її перетворення при співпраці старої професури. В підставу реформи покладено: концентрацію науки, примінене практики та основної зміни положення студентства. До того часу стара школа терпіла через надмір ріжних предметів та енциклопедичність. Колись студент мусів перейти як 60—80 ріжних іспитів, що коштувало багато енергії і після укінчення школи кандидат виходив до життя з надто підорваними силами. Нова школа уряджена так, що вся наука зосереджується коло якої небагато спеціальностей і останні предмети беруться оскільки сего потребує дана спеціальність. Значно скорочені також ферії. Перше в науці триває тільки два тижні на Різдво, Великдень і місяць літом. Час тривання науки скорочений на три роки; кожний научний рік ділиться на три семестри. Важним моментом є вишукте державних фабрик і заводів для практичних наук студентів. Студенти-практиканти цілий літній семестр переводять у фабрики і заводи. Радикальна зміна зайшла також під зглядом соціального та матеріального забезпечення студентства. Держава трактує студента, як державного робітника і з хвилею вступлення в університет виплачує йому платню в грошах, їжу, красномейську, спільне житє, одягу і т. д. Над працями студентів переводить ся остра контроля і студентів, як погано учать ся чи недбало працюють, негайно зі школи викладає ся. Нова вища школа не відкасує ся від своєї задачі підготовки майбутніх учених та дослідників. При всіх катедрах вищої технічної школи існують спеціальні науково-дослідні курси. Реформа незначно оживила діяльність вищої технічної школи. В 58 техніках в роках 1912—1914 у. чилось 25.000 студентів, в роках 1917—1918 у. чилось 8.000 студентів, в січні 1921 р. активно працювало 30.000 студентів.

Положення вищої школи в радянських державах.

Студенти радянських держав живуть на повнім державнім утриманні. Студенти окрім платні дістають ще червоноармійську порцію, яка складає ся з 1½ ф. хліба і ¼ ф. м'яса. Окрім того отримують убрания і другі річч. На університетах правляють ради, які складаються з із професорів, студентів і відпоручників суспільних організацій. Політичної боротьби внутрі університету немає. Більшість студентства занята виключно науковою працею. Програма в спеціальних наукових заведеннях значно скорочена; виклинуто залишні предмети, які не мають відношення до даної спеціальності. В той спосіб удало ся скоротити тривання науки на три роки. Абсолютність спеціальних наукових заведень по укінченню дістають степені інженера своєї спеціальності. Після дволітньої практики інженера спеціалісти можуть продовжувати своє освітє в окремих наукових інститутах, де курс триває два роки. Після укінчення дістають степені ученого інженера. Найбільшою перешкодою в науці стає брак всяких научних приладів. На університети приймають кожного, але по уплаті трох місяців відбувають ся пробні іспити "colloquium", які переходять всього деколи тільки 15—20%. Ті, які перепадуть при пробних іспитах, як не підготовані з університету виключають ся. Університети у внутрішньому своєму життю користують ся автономією і всякі директиви та прикази з центра виповнюють ся, як що вони є доцільні для школи в даних обставинах. На університети повернувшись всі були старшинами та солдатами студентами. На університети мають право вступу також студенти, які служили передеш в контрреволюційних арміях Колчака чи Денікіна.

Факультети суспільних наук.

Цілю факультетів суспільних наук є підготіване науково вишколених практичних робітників соціалістичного будівництва. В склад факультетів суспільних наук входять салудуючі відділи: економічний (організація промисловости, праці і соціального забезпечення), фінансово-адміністративний; суспільно-педагогічний з циклом шкільним і позашкільним. Окрім того ще по деяких університетах запроваджено відділи: статистичний, зовнішніх зносин і артистично-літературний. Для розроблення ріжних галузей суспільних наук, для підготовки високо кваліфікованих сил по тих науках припоручено комісаріату народної освіти заложити спеціальні научні інститути по окремим основним галузям суспільного знання. ("Наш Стяг".)

НОВЕ ВИДАВНИЦТВО.

У Відні почав виходити неперіодично журнал "Наш Стяг", орган Соціалістичної Української Молодіж. Перше число вийшло за серпень. На зміст числа складають ся: Від Редакції; Василь Чорний: Вічний Революціонер; З неволі на правдивий шлях; Радянський Капіталізм та соціалізм; Михайло Грушевський: Лист до молоді; Ганин: Школа та соціалізм; П. Демчук: Короткий начерк до історії міжнародного, соціалістичного руху молоді; Ми молоді (вірш); З науки Карла Маркса; П. Христюк: "Підстави політики" наших редакторів; Школа в радянських республіках; Із руху соціалістичної молоді; Хроніка; Із газет та журналів; Бібліографія.

В справі Східної Галичини становище журналу, як заявляє ся в статті "Від Редакції", є таке: "Східна Галичина мусить належати до України. Тільки зєднання з Україною і запровадження соціалістичного радянського ладу дасть волю поневоленому селянству та робітничтву Східної Галичини... Революційна українська молодь мусить рішучо відкинути від себе фантазію дрібної галицької буржуазії та бюрократії, яка хоче зробити зі Східної Галичини якусь бутякорну буржуазну державу, яка би стала форпостом європейської контрреволюції".

Адреса редакції і адміністрації "Нашого Стягу" є салудуюча: Petro Pasitschnyk, Wien, XVIII. Waehringerguertel No. 69, Austria.

ВИМИРАЄ БАНДИТИЗМУ НА УКРАЇНІ.

За чотири роки революції і горожанської війни Україна, яка зазнала поверх десять років, перетворилась в своєрідну Альбанию.

Нечисельні і непромислові в більшій частині українські міста, слабо зв'язані між собою залізницями, ще як небували пробували взяти участь в політичній житті молоді держави, яка з першого дня своєї самостійности перетворилась в арену боротьби інших держав (Німеччина, Антанта): буржуазія і поміщики тягнулись в сторону генерала — без ріжниць якого — Скоропадського, Денікіна, або Пидсудського; міщанство по черзі рвало ся до кожної нової влади і по черзі розочаровувалося в цій.

Богате в масі українське селянство, яке ще більше розбатоїло при стихійній ліквідації поміщиків, замкнулось в собі, полишивши міський "ледацюгам" битись між собою і умирати з голоду. Природно, що влади, які в боротьбі з своїми противниками змінювали одна другу, примушені були звертатись до села, як до збирниці людських сил і матеріальних засобів і змозі втягати селянство у війну. Поки інтереси села і влади сходились до одного, як наприклад, в боротьбі радянської влади з поміщиками Скоропадського і Денікіна, доти селянство піддержувало ту власть, але як їх інтереси почали розходиться, то селянство починало протестувати, піднімати повстання, виповідати властям партизанську війну. За ці роки боротьби партизанщина на Україні розвилась роскішним цвітом. Виробилась определена тактика. Витворились кадри партизанів-фаховців.

Коли горожанська війна почала притихати і в краю установив ся більше чи менше стабільний радянський режим, більшість селян партизанів вернулось до мирної праці і тільки привикнувши до анархістичного життя фаховці не втихоморились, проголосивши нову війну "розверстці, комісарам і Жидам". В деяких місцевостях

серед темних мас сільського населення, які втомилась від воєнних і продовольчих тягарів, сей клас найшов був піддержку, наслідком чого були часті напади "повстанців" на повітові міста і залізничні станції, підчас котрих убивано радянських урядовців і устроювано жидівські погроми.

Але головна верства українського селянства за тими класами не пішла. Бажаючи спокою середні і бідніші верстви села стрінули новий "воєнний" клас з багнетами, і тільки богата і хуторянська аристократія села, незадоволенна розверсткою хліба, піддержувала його і на дальше. Зірвавши ідеологічно з широкими селянськими масами, партизанщина перетворилась в чужий для села елемент і вирождилась нарешті в бандитизм, який спеціалізував ся на жидівських погромах.

Заміна розверстки продовольчим податком позбавила партизан-бандитизм його політичної опори — співчуття українського куркуля.

Тепер ми спостерігаємо на Україні постійний упадок філії бандитизму, по частині кроками самого селянства, яке зорганізувалось у відділи для боротьби з бандитами, по частині радянськими військами України очищує ся від банд ріжних отаманів. За останні дні заліковано банди Левченка, Неєра, Загородного і інших. Полтавська і Кременчуцька губернії остаточно очищені.

Збільшились салучай добровільної здачі показуваних ся бандитів. До Кременчуга явив ся з своїм відділом отаман Кушка, який висловив бажання служити радянській владі; до Києва явив ся з розклянем відомий петлюрівський отаман Мордалевич, який тероризував ще недавно Київську губернію і т. д.

І се тільки протглом останніх днів.

Ми свідомо перехитрили родо закордонних батьків бандитизму — Савінкова, Петлюру, Румуні і Польці, які старанно піддержували всіх тих Мордалевичів і Загородних. Якби многочисленні їх агенти не старались інсценувати "повстання", то коли селянство перестало вже раз піддержувати бандитизм, то він засуджений на неминучу смерть.

Ми власне виявляємо ся тепер свідками вимирання сего бандитизму. Кінець української "Альбани" близький. Радянська Україна знова перетворюється в мирну і трудолюбиву країну.

Н. Ізюмський.

З ТАРНІВСЬКОГО "ЦЕНТРА".

(Допис до "Вперед".)

Відомо, що тарнівський центр одержав певну квоту для спеціального призначення на розрахунок в урядовцями. В дійсності він видав з них тільки засуджене за 1 місяць, а решта майже дві треті пішли на "державні справи". Звичайно одержали не всі місячне, було багато і таких, переважно міністрів, товаришів, їх добрих знайомих та делегатів, що через ріжні посвідки і інші законно формальні причини у достойності ся получили не тільки все за 3—4 місяці служби, але і значні допомоги на лічення.

Для сього є організована лікарська комісія, якої свідчення дають можливість одержувати перед усіма залогості. Як все робить ся гарно в сьому організованому центрі, так і комісія дає право звичайному урядовцю на одержане 3000 або 4000, а власть маючим по 40.000—50.000 марок.

Се все зробило, що хоч до рожня, урядовці голодують, а дехто з вищих уладжує собі "забави" ніколи до ранку.

Відомий бувший міністр пхавєт ся і продовжує з своєю купальнею улюблений спосіб життя, залучно сфотографований "забави" ніколи до ранку.

Так витрачають ся в тарнівському центрі кошти на "державні справи".

Чи-ж не час зачинити сю крамничку?

ЯК ВИГЛЯДАЄ ТЮРМА В СОВІТСЬКІЙ РОСІІ.

Буржуазія всіх країв а з нею і ріжної краски соціал-патріоти та анархісти прозивають кривдилячі слози, що комуністичне совітське правительство Росії знушаєт ся та замикав до тюрми всіх своїх політичних противників. А вже найбільше жалів виливають анархисти. Тільки станеш говорити з таким анархістом, то зараз і почуєш: "Що, большевики? Так вони гірше царських чиновників знушають ся над партійними противниками. А от, наших товаришів анархістів в тюрму замикав. Ех, комісарі...". Після такого "філософствования" виходить таке, що хотий би ти зробив щось і найгіршого, то тебе не вільно замкнути до тюрми, бо ти анархіст, соціаліст і т. д. Ми на роком наводимо, понизший опис тюрми в Сівітській Росії, щоби доказати всім тим крижанам, що совітська власть карає за проступки всіх провинивших ся без ріжниць на їх політичні погляди чи партійну приналежність. Н. Мещеряков, який звідан найбільшу тюрму в Москві говорить, що там є замкнені не лише буржуї, меньшевики і анархісти, але і большевики (комуністи). Ось його опис в "Правді".

"За часів царського режиму тюрмаю приналежало ся часто а деколи навіть дого сидіти в ріжних тюрмах. Дялятого я ніколи, навіть після революції, не переставав інтересувати ся тюрмою і тюрменними условинами життя. Я забавав побачити як тепер живе в тюрмі в Сівітській Росії. Діставши дозвіл я разом з одним товаришем з В. Ч. К. поїхав оглянути Бутирський тюрму, яку я добре знав попередно: в ній пересидів я колись два роки.

З условинами життя в тій тюрмі я власне хочу познакомити читачів.

Командант тюрми предложив нам, перше все, звідати "фракцію комуністів".

В Бутирський тюрмі кожний арештований може лишати ся в тім коритарі або в тій камері, котру він собі вибере.

Арештовані (мова їде не про заводських кримінальників) групують ся після партійности. Є загальні камери меньшевиків, правих есерів, лівих есерів, анархістів і, нарешті, камери комуністів. Тоді коли я оглядав тюрменне житє в Бутирський тюрмі там було около 120 комуністів, яких обожовувано о ріжні злочини і переступства. Комуністи організували свою фракцію, котра вибирав своє бюро і представлєля. Статистика фракцій показує, що 60% бутирських комуністів випускає ся без жадного суду з тої причини, що підчас слідства не можливо доказати їм провини; 15% оправдують ся перед судом тільки 25% зістають засуджені на таку або иншу кару.

Коли ми увійшли в коритар, в котрім є загальні камери комуністів, ми звернули нашу увагу на те, що в глибокій коритар висіла якась куртина. Показало ся, що за куртиною була устроєна сцена, а коритар представляв собою салю, звідки приглядали ся грі штуки. Кожного тижня в четвер в сій салі грають ся представлєня або устроюють ся концерти. На чолі сє культурно-просвітної праці стоятъ комуністи. В роцї артистів виступають тільки арештовані, так комуністи як і некомуністи. Коли ми зайшли в загалний коритар там якраз відбувала ся релетиція (проба штуки). В грї виступали як мушники так і жінчини. Крім представлєнь в тюрмі по ініціативі самих арештованих устроюють ся також популярні лекції з географії, агрономії, природничих наук і т. и. В часі зїзду Р. К. П. комуністи устроювали дискусії над питаннями, які були на днєвній порядку зїзду. В сих дискусіях брали участь тільки самі комуністи, але в представлєнях, концертах і лекціях беруть участь і всі інші партії. В тюрму доставляють ся кожний дог всі газети, які тільки виходять в Москві і роздають ся по всіх камерах. Ми бачили газети у всіх камерах. Книжкани тюрменної бібліотеки користують ся так само всі арештовані. На жалє бібліотека не дуже богата. Всюди, навіть в камерах кримінальників, ми чули жагання, що в бібліотечі салі старі книжки, які були печатані ще в царських часах. Московський відділ народної освіти нічого не робить, щоби познакомити тимчасових мешканців тюрми з новою літературою. І сего справую треба конче зайняти ся, бо попит за новими книжками в тюрмі дуже великий, часу для читання дуже багато, а число читачів також досить велике: в часі коли я звідав тюрму там було около 2.200 арештованих.

Відтак ми оглянули ряд коритарів і камер, де були меньшевики, праві есери, ліві есери і анархісти. Найбільше интересна камера сівітських комуністів. Стіни камери анархістів, списані ріжними анархістичними кличами. Двері в камерах з коритару для арештованих всіх партій отворені від 6 години рано до 8 вечером, т. є. від інспекції до інспекції. Мало того, отворені також всі двері на двір і всі внутрішні двері і ворота на поодвіре тюрми, так що арештовані можуть ходити не лише по своїм коритарі, але можуть виходити також на двір, заходити до других відділів і т. д. Так само отворені від рана до вечера двері поодиноких камер. Не отворені тільки двері камер заводських злочинців і спекулянтів, які сидять в поодиноких камерах. Ще одна характеристична черта: заки увійти до поодинокі камери, командант пхукає до дверей і просить дозволу увійти.

Отворені також камери і в жіночих відділах. Мушники ходять в гості до жєнщин, а жєнщини ходять до мушників. Після слів команданта тюрми сі взаїмні відвідування одні других не приносять ніяких поганих наслідків.

Арештовані отворених камер можуть виходити на двір, коли їм захочеть ся. Арештовані замкнених камер мають кожного дня півгодинну прогулку. Коли я запитав в одній з таких камер, чи півгодинна прогулька є достаточною, то я дістав відповідь, що так. До камер кримінальних вязнів передають так само кожного дня газети і книжки. Вони можуть мати у себе папір і другі річч, які потрібні до писання.

Нам відомо тільки, що австрійські державні тягарі, земельне лихварство, борг, визиск, підступи і злочинні всяких п'явок і спекулянтів видерли з рук Гуцула його землю.

Таким чином щезла і його худоба, а нові кордони не дають змоги їй сплавляти сплави, ні їти на роботу. Дійшло до того, що не стало на горах навіть коржів із тертого сіна, і Гуцули сходять на доли зі старешкою торбою жебрати хліба. Воєне лихоліте знищило знаряди їхнього промислу, і вони не зносять вже в своїх бесагах на доли ні містечких виробів, ні справних предметів щоденного вжитку, тільки чорні дрібні зернята тільки гіркі, як їхня чорна доля.

Гуцули сходять на доли за хлібом, але не йдуть далеко. Від найближшого жидівського містечка вертають ся назад у гори, знову без хліба. Вертають ся на вічний голод. Оттак із дня на динну вигбає повільно голодовою смертю вродляе, талановите, все продуктивне племя. Гине в 1921 р. на очах "культурного" світа, який захоплюєт ся гуцульським мистецтвом і цілою творчістю Гуцулів, але не має для них хліба".

Уродини Короленка.

В імені робітників і селян України і Росії вислали предсідателя Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Петровський і предсідателя Ради Народних Комісарів Раківський привітну телеграму Володимирови Короленку, письменникови, з нагоди його 63 літніх уродин.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ТЮРМА В СОВІТСЬКІЙ РОСІІ.

Буржуазія всіх країв а з нею і ріжної краски соціал-патріоти та анархісти прозивають кривдилячі слози, що комуністичне совітське правительство Росії знушаєт ся та замикав до тюрми всіх своїх політичних противників. А вже найбільше жалів виливають анархисти. Тільки станеш говорити з таким анархістом, то зараз і почуєш: "Що, большевики? Так вони гірше царських чиновників знушають ся над партійними противниками. А от, наших товаришів анархістів в тюрму замикав. Ех, комісарі...". Після такого "філософствования" виходить таке, що хотий би ти зробив щось і найгіршого, то тебе не вільно замкнути до тюрми, бо ти анархіст, соціаліст і т. д. Ми на роком наводимо, понизший опис тюрми в Сівітській Росії, щоби доказати всім тим крижанам, що совітська власть карає за проступки всіх провинивших ся без ріжниць на їх політичні погляди чи партійну приналежність. Н. Мещеряков, який звідан найбільшу тюрму в Москві говорить, що там є замкнені не лише буржуї, меньшевики і анархісти, але і большевики (комуністи). Ось його опис в "Правді".

"За часів царського режиму тюрмаю приналежало ся часто а деколи навіть дого сидіти в ріжних тюрмах. Дялятого я ніколи, навіть після революції, не переставав інтересувати ся тюрмою і тюрменними условинами життя. Я забавав побачити як тепер живе в тюрмі в Сівітській Росії. Діставши дозвіл я разом з одним товаришем з В. Ч. К. поїхав оглянути Бутирський тюрму, яку я добре знав попередно: в ній пересидів я колись два роки.

З условинами життя в тій тюрмі я власне хочу познакомити читачів.

Командант тюрми предложив нам, перше все, звідати "фракцію комуністів".

В Бутирський тюрмі кожний арештований може лишати ся в тім коритарі або в тій камері, котру він собі вибере.

Арештовані (мова їде не про заводських кримінальників) групують ся після партійности. Є загальні камери меньшевиків, правих есерів, лівих есерів, анархістів і, нарешті, камери комуністів. Тоді коли я оглядав тюрменне житє в Бутирський тюрмі там було около 120 комуністів, яких обожовувано о ріжні злочини і переступства. Комуністи організували свою фракцію, котра вибирав своє бюро і представлєля. Статистика фракцій показує, що 60% бутирських комуністів випускає ся без жадного суду з тої причини, що підчас слідства не можливо доказати їм провини; 15% оправдують ся перед судом тільки 25% зістають засуджені на таку або иншу кару.

Коли ми увійшли в коритар, в котрім є загальні камери комуністів, ми звернули нашу увагу на те, що в глибокій коритар висіла якась куртина. Показало ся, що за куртиною була устроєна сцена, а коритар представляв собою салю, звідки приглядали ся грі штуки. Кожного тижня в четвер в сій салі грають ся представлєня або устроюють ся концерти. На чолі сє культурно-просвітної праці стоятъ комуністи. В роцї артистів виступають тільки арештовані, так комуністи як і некомуністи. Коли ми зайшли в загалний коритар там якраз відбувала ся релетиція (проба штуки). В грї виступали як мушники так і жінчини. Крім представлєнь в тюрмі по ініціативі самих арештованих устроюють ся також популярні лекції з географії, агрономії, природничих наук і т. и. В часі зїзду Р. К. П. комуністи устроювали дискусії над питаннями, які були на днєвній порядку зїзду. В сих дискусіях брали участь тільки самі комуністи, але в представлєнях, концертах і лекціях беруть участь і всі інші партії. В тюрму доставляють ся кожний дог всі газети, які тільки виходять в Москві і роздають ся по всіх камерах. Ми бачили газети у всіх камерах. Книжкани тюрменної бібліотеки користують ся так само всі арештовані. На жалє бібліотека не дуже богата. Всюди, навіть в камерах кримінальників, ми чули жагання, що в бібліотечі салі старі книжки, які були печатані ще в царських часах. Московський відділ народної освіти нічого не робить, щоби познакомити тимчасових мешканців тюрми з новою літературою. І сего справую треба конче зайняти ся, бо попит за новими книжками в тюрмі дуже великий, часу для читання дуже багато, а число читачів також досить велике: в часі коли я звідав тюрму там було около 2.200 арештованих.

Відтак ми оглянули ряд коритарів і камер, де були меньшевики, праві есери, ліві есери і анархісти. Найбільше интересна камера сівітських комуністів. Стіни камери анархістів, списані ріжними анархістичними кличами. Двері в камерах з коритару для арештованих всіх партій отворені від 6 години рано до 8 вечером, т. є. від інспекції до інспекції. Мало того, отворені також всі двері на двір і всі внутрішні двері і ворота на поодвіре тюрми, так що арештовані можуть ходити не лише по своїм коритарі, але можуть виходити також на двір, заходити до других відділів і т. д. Так само отворені від рана до вечера двері поодиноких камер. Не отворені тільки двері камер заводських злочинців і спекулянтів, які сидять в поодиноких камерах. Ще одна характеристична черта: заки увійти до поодинокі камери, командант пхукає до дверей і просить дозволу увійти.

Отворені також камери і в жіночих відділах. Мушники ходять в гості до жєнщин, а жєнщини ходять до мушників. Після слів команданта тюрми сі взаїмні відвідування одні других не приносять ніяких поганих наслідків.

Арештовані отворених камер можуть виходити на двір, коли їм захочеть ся. Арештовані замкнених камер мають кожного дня півгодинну прогулку. Коли я запитав в одній з таких камер, чи півгодинна прогулька є достаточною, то я дістав відповідь, що так. До камер кримінальних вязнів передають так само кожного дня газети і книжки. Вони можуть мати у себе папір і другі річч, які потрібні до писання.

Нам відомо тільки, що австрійські державні тягарі, земельне лихварство, борг, визиск, підступи і злочинні всяких п'явок і спекулянтів видерли з рук Гуцула його землю.

Таким чином щезла і його худоба, а нові кордони не дають змоги їй сплавляти сплави, ні їти на роботу. Дійшло до того, що не стало на горах навіть коржів із тертого сіна, і Гуцули сходять на доли зі старешкою торбою жебрати хліба. Воєне лихоліте знищило знаряди їхнього промислу, і вони не зносять вже в своїх бесагах на доли ні містечких виробів, ні справних предметів щоденного вжитку, тільки чорні дрібні зернята тільки гіркі, як їхня чорна доля.

Гуцули сходять на доли за хлібом, але не йдуть далеко. Від найближшого жидівського містечка вертають ся назад у гори, знову без хліба. Вертають ся на вічний голод. Оттак із дня на динну вигбає повільно голодовою смертю вродляе, талановите, все продуктивне племя. Гине в 1921 р. на очах "культурного" світа, який захоплюєт ся гуцульським мистецтвом і цілою творчістю Гуцулів, але не має для них хліба".

Уродини Короленка.

В імені робітників і селян України і Росії вислали предсідателя Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету Петровський і предсідателя Ради Народних Комісарів Раківський привітну телеграму Володимирови Короленку, письменникови, з нагоди його 63 літніх уродин.

на яв, що до тюрми доставлено зіпсовану капусту і за се неможливо обжолоувати адміністрацію тюрми.

Свобідне відвідуване мушчин і жєнщини товаришське житє має дуже убагороднюючий вплив на загал арештованих. За півтретя години нашої візити в тюрмі ми не чули ані одного лайливого слова".

ГУЦУЛИ В ТЮРМІ.

"Хочемо розправити, не хочемо ласки!"

Гуцули вже далі півтора року мучать ся і терплять в коломийській салідній вязниці. Останніми часами звернено ся до них з пропозицією, щоби вони признали ся до вини і просили о помилуване, а їхня просьба в Варшаві буде на певно вислухана і всі злочини відпущені.

А Гуцули відповіли на се: